

Олексієнко Я.І.

старший викладач;

Байда О.Г.

викладач,

*Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ В СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ

За різними науковими даними з року в рік спостерігається стійке погіршення стану здоров'я студентської молоді України. Причинами такої невтішної ситуації є перенавантаження, гіподинамія і пов'язаний з нею низький рівень фізичної підготовленості, спадковість, умови і спосіб життя, стан довкілля, медичне обслуговування, низька мотивація та відсутність індивідуального підходу до студентів під час навчальних занять тощо. Фізичне виховання в вищих навчальних закладах до нині орієнтовано на досягнення нормативних вимог, на реалізацію декларованої державної програми, а не на задоволення потреби у руховій активності кожного студента, без урахування його інтересів, мотивів, а подекуди і стану здоров'я [1]. Тому, дані вчених переконують в збільшенні не тільки вихідної чисельності спеціальної медичної групи, але і збільшення числа студентів, що переходять в спеціальну медичну групу від курсу до курсу. Так, їхня чисельність в окремих гуманітарних ВНЗ досягає 30–40 % (М.М. Мізеров, 1980; С.І. Козлова, 1991) [2]. В останні роки переважають захворювання органів дихання і серцево-судинні хвороби, які призводять до інвалідності молоді і, навіть, смерті [3; 4].

У вищих навчальних закладах систематичність рухової активності студентів забезпечується обов'язковими заняттями з фізичного виховання, що згідно з відповідними нормативними актами відбуваються двічі на тиждень, а віднедавна в більшості ВНЗ – один раз. Проте така кількість занять, навіть при оптимальних параметрах, не дозволяє досягти необхідного оздоровчого ефекту, що зумовлює потребу в додатковій руховій активності у позанавчальний час (М.М. Булатова, 2007; В.О. Кашуба, 2010). Зважаючи на пріоритет виконання домашніх завдань, інших різноманітних інтересів, не пов'язаних з означеною активністю, реальність її систематичної реалізації визначається виключно відповідною мотивацією студентів (Т.П. Браун, Л. Декерс, 2007; Г.А. Єдинак, 2011) [5].

На сучасному етапі залучення студентів різних за спеціалізацією ВНЗ до рухової активності оздоровчої спрямованості, передусім у позанавчальний час, знаходиться на низькому рівні (Н.Б. Павлюк, 2006; В.І. Романова, В.А. Леонова, 2009; С.М. Канішевський, 2010), що зумовлює необхідність пошуку шляхів розв'язання проблеми.

Тому, організація процесу фізичного виховання у вищих навчальних закладах вимагає удосконалення, спрямованого на покращання здоров'я студентів (С. М. Канішевський, 1999; С. І. Крамської, В. П. Зайцев, 2006); на пошук дійових чинників оздоровчого впливу на студентську молодь, яка у зв'язку з перенесеними захворюваннями не може в повній мірі використовувати можливості загальноприйнятої системи фізичного виховання і за станом здоров'я віднесена до спеціальної медичної групи. Тривожні тенденції збільшення контингенту у спеціальних медичних групах свідчать не тільки про проблематичність їхнього подальшого всебічного розвитку, а й на можливі перспективи зростання кількості молодих спеціалістів із зниженою працездатністю і ранньою інвалідністю [6; 7].

Під час занять з фізичного виховання зі студентами спеціальної медичної групи, крім проведення практичних занять, необхідно велику увагу приділяти теоретичній і методичній підготовці студентів. Виконуючи ту чи іншу фізичну вправу, студент повинен чітко уявляти її значення для організму та дію на організм, уміння використовувати експрес-методи для визначення реакції організму на обсяг фізичного навантаження та засоби відновлення після занять фізичними вправами.

Доведено, що систематичні заняття фізичними вправами зміцнюють здоров'я, підвищують нервовопсихічну стійкість до емоційних стресів, підтримують фізичну і розумову працездатність, сприяють підвищенню успішності студентів (Л.І. Лубишева, 1992; А.В. Магльований, 1993; Л.М. Басанець., О.І. Іванова, 1997; Biddle, 1995).

Для студентів спеціально навчального відділення важливим є не тільки систематичні заняття фізичними вправами, але й забезпечення при цьому зростаючого у своїй дії на організм оздоровчо-тренувального впливу. Інакше кажучи, берегти ослаблений організм студентів у процесі занять з фізичного виховання необхідно не тільки від добре відомої (і часто перебільшеної) небезпеки надмірних навантажень, але й від недостатньо врахованої небезпеки малих навантажень. Тому студенти, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи, мають значно більшу потребу в заняттях фізичними вправами, ніж їх ровесники, які займаються в основному навчальному відділенні та групах спортивного вдосконалення [8, с. 38].

Оздоровча спрямованість фізичного виховання в спеціальній медичній групі забезпечується індивідуальним та диференційованим підходом, чіткою організацією занять з реабілітаційним напрямком, їх сучасним методичним та матеріальним забезпеченням.

Фізичне виховання має здійснюватися відповідно до програми з студентами всіх курсів і проводиться у формі навчальних занять, ранкової гігієнічної гімнастики, туристичних походів, самостійних занять фізичними вправами, масових оздоровчих, фізкультурних і спортивних заходів у вихідні дні і канікули. Більшість занять у спеціальній групі має проводитися на відкритому повітрі, що сприяє загартуванню організму.

Підбір методик фізичної реабілітації для студентів СМГ мають бути індивідуальними для кожного студента, з урахуванням його клінічного стану, способу життя, мотивації і бажання до занять за обраною методикою.

Список використаних джерел:

1. Малахова Ж.В. Здоров'яформуючі технології в процесі фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Ж.В. Малахова. – Київ, 2013. – 22 с.
2. Чабан І.П. Оздоровчо-прикладне фізичне виховання студентів спеціального медичного відділення з використанням тренажерних пристроїв : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / І.П. Чабан. – Рівне, 2002. – 18 с.
3. Александров О.О. Статистичний аналіз захворюваності населення України / О.О. Александров, Ю.О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : матер. конф., 2014–15 н.р. – Одеса, ОНЕУ. – С. 32–36.
4. Івасик Н.О. Індивідуалізація фізичної реабілітації дітей, хворих на бронхіальну астму : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Н.О. Івасик. – Львів, 2004. – 21 с.
5. Юрчишин Ю.В. Технологія залучення студентів до рухової активності оздоровчої спрямованості у процесі фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання

різних груп населення» / Ю.В. Юрчишин. – К.: Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України, 2012. – 20 с.

6. Долженко Л. П. Фізична підготовленість і функціональні особливості студентів із різним рівнем фізичного здоров'я: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук із фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Л. П. Долженко. – К., 2007. – 21 с.

7. Мурза В. П. Психолого-фізична реабілітація : підруч. / В.П. Мурза. – К.: Олан, 2005. – 608 с.

8. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання : навч. пос. / С.І. Присяжнюк. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 504 с.

Сухомлин Л.В.

кандидат технічних наук, доцент;

Катенкарь А.С.

*студентка факультету природничих наук,
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського*

ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

На сьогодні сфера фізичної культури і спорту (ФКіС) відіграє одну з найважливіших умов формування здорової нації сучасних українців, а високі досягнення та перемоги спортсменів міжнародного рівня (чемпіонати Європи, світу та Олімпійські ігри) підвищують престиж і приносять авторитет державі. Отже, саме підготовці спортсменів такого рівня приділяється особлива увага. Актуальності набуває вивчення та пошук ефективної організації та шляхів удосконалення управління сферою ФКіС в Україні. На першому місці виникає проблема забезпечення державними органами – висококваліфікованими державними службовцями, а отже особлива увага повинна приділятися управлінню кадровими ресурсами [1].

На жаль, менше 13% населення займаються та залучені до ФКіС, цей показник вагомо поступається провідним європейським країнам (Швеція, Німеччина, Фінляндія, Чехія та інші). Так Україна займає останні місця в Європі і за інтегральним показником здоров'я населення (середня тривалість життя). Тому виникає гостра необхідність та негайне розв'язання проблеми розвитку спорту вищих досягнень, підготовка резерву для збірних команд національного рівня [2].

Фактори, зумовлені станом ФКіС:

- нормативно-правова база не відповідає вимогам сучасності;
- потреби громадян пов'язані з фізкультурно-оздоровчою діяльністю не відповідають сферами виробничого, соціально-побутового і навчально-виховного характеру;
- здоровий спосіб життя недостатньо пропагують, а до занять дитячо-юнацьким та резервним спортом зростає тенденція зменшення залучення активної частини населення;
- наукове забезпечення та наукові дослідження пов'язані з питанням розвитку сфери ФКіС мають дуже низький рівень та недостатньо фінансуються державним бюджетом (менше 0,5%);
- матеріально-технічна база має незадовільний стан (таблиця 1).